

ТЕОРІЯ ТА МЕТОДИКА НАВЧАННЯ

УДК 37.035.6:39:94(477.022):004.5:794

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.20081085>

Гейміфікація козацьких традицій у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді

Філіна Тетяна Вікторівна,

кандидат історичних наук,

доцент кафедри артменеджменту та інформаційних технологій

Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв, м. Київ, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-0685-8177>

Прийнято: 05.04.2026 | Опубліковано: 30.04.2026

***Анотація.** Актуальність дослідження зумовлена необхідністю пошуку новітніх форматів для залучення учнівської молоді до збереження та осмислення української культури, при якому гейміфікація козацьких традицій стає ефективним інструментом модернізації національно-патріотичного виховання, засобом формування національної ідентичності через інтерактивний досвід. **Метою статті** є теоретичне обґрунтування підходів до впровадження гейміфікації козацьких традицій як інноваційного методу національно-патріотичного виховання учнівської молоді. **Методологія дослідження** обумовлена метою і носить міждисциплінарний характер. Завдяки методу інформаційного аналізу було опрацьовано джерела за темою дослідження; системно-структурний метод застосовувався для виокремлення функцій національно-патріотичного виховання; термінологічний аналіз дозволив уточнити зміст поняття «гейміфікація» в освітній та виховній діяльності; функціональний метод використовувався для розгляду гейміфікації як*

інструменту національно-патріотичного виховання; метод узагальнення було застосовано під час підведення підсумків дослідження. **Результати** дослідження засвідчують, що гейміфікація козацьких традицій виступає потужним інструментом збереження та адаптації історичної спадщини, перетворюючи статичні знання про минуле на активний життєвий досвід учнівської молоді. Впровадження ігрових елементів дозволяє здобувачам ідентифікувати себе з козацьким минулим. Завдяки гейміфікації виховного процесу вдається подолати формалізм та забезпечити глибоке емоційне занурення. Такий підхід трансформує національно-патріотичне виховання з пасивного споживання інформації на процес формування активної громадянської позиції. **Висновки.** Гейміфікація козацьких традицій у національно-патріотичному вихованні виступає потужним інструментом збереження і адаптації історичної спадщини, перетворює статичні знання про минуле на нові досвіди. Впровадження ігрових елементів дозволяє учнівській молоді не просто вивчати історію, культуру та традиції козацтва, але й ідентифікувати себе з козацьким минулим, випробовувати волю, кмітливість, фізичну витривалість. Окрім цього, гейміфікація козацьких традицій забезпечує глибоке емоційне занурення у цінності, такі як побратимство, вірність слову, здатність до самоорганізації, що стають складовою особистої стратегії успіху здобувачів. Застосування ігрових елементів у процесі національно-патріотичного виховання робить історію живою та актуальною, сприяє формуванню національної ідентичності та готовності до захисту держави.

Ключові слова: гейміфікація, національно-патріотичне виховання, учнівська молодь, козацька культура, козацькі традиції, козацька педагогіка, козаки, Козацька доба.

Gamification of Cossack Traditions in the National-Patriotic Education of Student Youth

Tetyana Filina,

Candidate of Historical Sciences, Associate Professor of the Art Management and Information Technologies Department

National Academy of Culture and Arts Management, Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-0685-8177>

Abstract. *The relevance of the study is driven by the need to find innovative formats for engaging student youth in the preservation and conceptualization of Ukrainian culture, where the gamification of Cossack traditions serves as an effective tool for modernizing national-patriotic education and a means of shaping national identity through interactive experience. **The objective of the article** is to provide a theoretical substantiation of approaches to the implementation of gamifying Cossack traditions as an innovative method for the national-patriotic education of student youth. **The research methodology** is determined by the objective and is interdisciplinary in nature. Through the method of information analysis, sources relevant to the research topic were processed; systemic-structural analysis was applied to identify the functions of national-patriotic education; terminological analysis allowed for the clarification of the «gamification» concept within educational and upbringing activities; the functional method was utilized to analyze gamification as a tool for national-patriotic education; and the method of generalization was employed during the summarizing of the research results. **The research results** demonstrate that the gamification of Cossack traditions serves as a powerful tool for the preservation and adaptation of historical heritage, transforming static knowledge of the past into an active life experience for student youth. The implementation of game elements allows learners to identify with the Cossack past. Through the gamification*

*of the educational process, it is possible to overcome formalism and ensure deep emotional immersion. Such an approach transforms national-patriotic education from the passive consumption of information into an active process of forming an active civic position. **Conclusions.** Gamification of Cossack traditions in national-patriotic education acts as a powerful tool for the preservation and adaptation of historical heritage, transforming static knowledge of the past into new experiences. The implementation of game elements allows student youth not only to study the history, culture, and traditions of the Cossacks but also to identify with the Cossack past, testing their will, resourcefulness, and physical endurance. Furthermore, the gamification of Cossack traditions ensures a deep emotional immersion into values such as brotherhood, loyalty to one's word, and the capacity for self-organization, which become components of the learners' personal success strategies. The use of game elements in the process of national-patriotic education makes history living and relevant, fostering the formation of national identity and readiness to defend the state.*

Keywords: *gamification, national-patriotic education, student youth, Cossack culture, Cossack traditions, Cossack pedagogy, Cossacks, Cossack era.*

Постановка проблеми. В умовах війни здійснення національно-патріотичного виховання та зміцнення національної ідентичності молоді набуває стратегічного оборонного значення. Козацька культура та традиції виступають потужним ціннісним каркасом українського спротиву, пропонуючи дієву модель формування активної громадянської позиції та військової загартованості. Проте, сучасні виклики та цифровізація суспільства вимагають переосмислення традиційних підходів до національно-патріотичного виховання, яке часто сприймається як формальний освітній компонент. Існує нагальна потреба у пошуку та впровадженні інноваційних виховних методик, які б відповідали запитам сучасної учнівської молоді, підвищуючи емоційну залученість та мотивацію. Найбільш перспективним у цьому контексті є застосування

гейміфікації, яка дозволяє перетворювати знання про минуле у живий досвід та активний процес формування національної свідомості. Отже, дослідження інтеграції козацьких традицій у гейміфіковане освітнє середовище для створення ефективної системи національно-патріотичного виховання набуває особливої гостроти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання пов'язані з аспектами національно-патріотичного виховання стали предметом розгляду багатьох українських науковців, зокрема роботи І. Агалець [1], О. Газізової [2], Д. Петрунчак [3], С. Романюк та Л. Мафтин [4], С. Яланської [5], колективна праця С. Грищенко, О. Ілішової, Д. Єфімова та Н. Макогончук [6], присвячені аналізу форм, методів та значення національно-патріотичного виховання в сучасних українських реаліях. Складовою національно-патріотичного виховання є формування національної ідентичності та почуття патріотизму, що науково осмислюється в роботах І. Бех [7], О. Вишневського [8] та К. Журби [9]. Важливим для даного дослідження був розгляд наукових доробків, які зосереджені на визначенні впливу козацьких традицій на сучасний соціокультурний та освітньо-виховний простір, у зв'язку з чим, було проаналізовано праці Н. Борисенко та В. Ворожбіт-Горбатюк [10], Н. Вознюк [11], М. Деленко [12], Г. Лозко [13], В. Макарчук та М. Амонс [14], Л. Полякової [15], колективне дослідження Л. Баличевої, С. Лисакова та Н. Петрової [16]. Для розуміння місця гейміфікації в українському освітньому середовищі розглядалися роботи Л. Глинчук [17], Д. Касьянова [18], О. Саган [19], Г. Тимощук [20], С. Толочко та Л. Маценко [21], Н. Харченко [22]. Втім, не зважаючи на значну кількість праць присвячених дослідженням національно-патріотичного виховання, козацьких традицій та гейміфікації освіти, питання місця гейміфікації козацьких традицій у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді залишається малодослідженим і потребує глибокого наукового розгляду.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Не зважаючи на значні наукові напрацювання недослідженим залишається питання інтеграції елементів гейміфікації в сучасний освітньо-виховний процес. В умовах війни детального вивчення потребують як теоретичні основи так і практичні приклади впровадження гейміфікації у систему національно-патріотичного виховання учнівської молоді. Більшість наявних в українському науковому дискурсі праць фокусується на традиційних методах національно-патріотичного виховання, у той час як наукове обґрунтування гейміфікації козацьких традицій залишається малодослідженим.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є теоретичне обґрунтування підходів до впровадження гейміфікації козацьких традицій як інноваційного методу національно-патріотичного виховання учнівської молоді.

Для досягнення поставленої мети було визначено наступні завдання:

1. Дослідити місце козацьких традицій у національно-патріотичному вихованні учнівської молоді.
2. Проаналізувати значення гейміфікації у процесі національно-патріотичного виховання.
3. Визначити елементи гейміфікації козацьких традицій які можуть бути реалізовані у заходах та проєктах національно-патріотичного спрямування.

Виклад основного матеріалу дослідження. З початком російсько-української війни особливої гостроти набуло питання збереження духовної безпеки нації – здатності підтримувати культурну самобутність, ціннісні орієнтири та інтелектуальний потенціал. Під духовною безпекою нації К. Журба розуміє «гармонійне за формою й високоціннісне за змістом світосприйняття, за якого кожен її член залежно від власної специфіки вибудовує індивідуальну траєкторію життя і розвитку, що змінює навколишній світ за законами добра, любові та справедливості. Водночас має бути відсутнє маніпулювання

свідомістю особистості, нав'язування утилітарних орієнтирів, пріоритетів» [9, с. 2].

Потужним ціннісним каркасом українського спротиву сьогодні виступає козацька культура, а основою національної ідентичності є козацькі традиції. Романтизований образ козака трансформувався у сучасну ідеологію, в якій цінність особистої свободи, козацького самоврядування та військового побратимства стали моральним орієнтиром для українського суспільства. Звернення до Козацької доби зміцнило національну єдність та легітимізувало боротьбу як спадкову місію охорони рідної землі.

Всебічне дослідження козацької культури та вивчення козацьких традицій є невід'ємною складовою української освіти в цілому і національно-патріотичного виховання зокрема, оскільки пропонує готову і перевірену часом модель формування активної громадянської позиції молоді. Українські педагоги зазначають, що «основне завдання патріотичного виховання – укорінювати у свідомості та поведінці дітей та молоді пануючі у країні політичні цінності, норми, орієнтації та зразки, поширювати певний тип політичної культури» [6, с. 121]. І. Агалець підкреслює, що «надзвичайне випробування для України актуалізувало завдання національно-патріотичного виховання на всіх рівнях українського суспільства, і першочергово це стосується покоління, що зростає. Нинішньому поколінню – дітям і молоді випало жити у часи динамічної зміни життєвих умов ціннісних орієнтирів, а сучасні виклики загострили необхідність переосмислення українським суспільством національно-патріотичного виховання в закладах освіти різних типів і рівнів, інститутах громадянського суспільства» [1, с. 69].

Нині національно-патріотичне виховання трансформувалося з формального освітнього компонента у стратегічний фактор оборони. О. Вишневецький виділяє наступні напрями патріотичного виховання: «народознавчий напрям (ставлення до батьків: любов, турбота, повага до сім'ї,

родини, роду, народу, який має спільну Батьківщину, чуття єдиної родини); українознавчий напрям (ціннісне ставлення до духовного світу своєї нації: історії, культури, мови, народних традицій, звичаїв, національних символів; здатність до національного самовизначення); краєзнавчий напрям (ставлення до місця народження, проживання та поховання членів роду; знання про вулицю, місто (село), край, природу та географію своєї держави)» [8].

Національно-патріотичне виховання виконує ряд функцій, які мають комплексний вплив на особистість та суспільство, а саме: формуюча – забезпечує становлення національної свідомості та ціннісних орієнтирів; світоглядна – вибудовує систему знань про державність, мову та культуру; захисна – створює психологічний імунітет до пропаганди та маніпуляцій; соціалізуюча – сприяє інтеграції молоді в громадянське суспільство; комунікативна – забезпечує тяглість традицій між поколіннями; прогностична – готує молодь до відповідальності за майбутнє країни.

Д. Петрунчак виділяє соціальну функцію національно-патріотичного виховання, а її підґрунтям визначає «військово-політичну орієнтацію та формування свідомості задля формування почуттів патріотичності, політичної грамотності, усвідомлення військового обов'язку, розуміння свого соціального значення та ролі у зміцненні та забезпеченні ЗСУ; готовність до усвідомлення соціальної значимості служби у ЗСУ, морально-психологічний імунітет, вибір професії військового, стійкість в екстремальних кризових ситуаціях та під час воєнного стану; комунікації задля забезпечення наступності соціальному досвіду у зміцненні свідомості покоління до військового обов'язку; створення героїко-моральних духовних ідеалів задля цілеспрямованого формування особистості» [3, с. 86].

Національно-патріотичне виховання є основою формування цілісної особистості, оскільки вибудовує систему стійких морально-етичних орієнтирів. Через усвідомлення власної ідентичності людина здобуває внутрішню опору, що

сприяє соціалізації, розвиває критичне мислення та перетворює індивіда на свідомого громадянина, здатного поєднувати власні інтереси із суспільним благом. І. Бех наголошує, що «зростаюча особистість, прямуючи до почуття патріотизму підґрунтям якого є вищі духовні цінності: справедливість, вірність, альтруїзм, жертовність, починає жити патріотизмом, тобто тими справами, які спричиняються цим почуттям. Однак це вже результат патріотичного діяння. Передувати ж йому повинен прийом, згідно з яким вихованець вербально звертається один до всього національного роду із запевненням у його любові, у прагненні вірно служити йому, благаючи повірити у свої патріотичні прагнення. Це є не що інше як духовна сповідь зростаючої особистості перед своїм родом, яку слід неодмінно практикувати. У такому стані вона стає успішною у патріотично зорієнтованому житті» [7, с. 3-4]. Отже, щира духовна сповідь і вербальна самоусвідомлена приналежності до роду є необхідним імпульсом, який перетворює патріотичне прагнення особистості на реальні суспільно значущі вчинки.

Вивчення минулого є дієвим інструментом розвитку особистості, оскільки формує історичну свідомість і критичне мислення, дозволяючи людині аналізувати причинно-наслідкові зв'язки та уникати помилок минулих поколінь. Козацькі традиції виховують у молоді волю до свободи та готовність брати на себе відповідальність за долю країни. Образ козака-лицаря поєднує мужність та здатність до самоорганізації, що є основою виховання дисциплінованого і вільного громадянина. Козацька культура допомагає усвідомити цінність державності, загострює відчуття історичної спадкоємності. Найважливішими ознаками козацької педагогіки Н. Борисенко та В. Ворожбіт-Горбатюк визначають: «глибокий демократизм; гуманність, самопожертва заради єдиновірного люду; фізичний гарт, система тіловиховання; релігійність, духовність; освіченість» [10, с. 42]. Козацьке виховання – це розвиток критичного мислення та лідерських якостей на базі національних традицій.

Впровадження козацької педагогіки в національно-патріотичне виховання сприяє засвоєнню демократичних цінностей, дозволяє на практиці усвідомити принципи виборності та підзвітності влади, рівноправ'я в ухваленні рішень, побратимства та взаємопідтримки.

Під час новітньої освітньої реформи в Україні відбулася трансформація підходів до національно-патріотичного виховання, що з набору окремих заходів поступово перетворюється на основну цінність процесу навчання, виступає фундаментом базових компетентностей здобувачів. При такому виховному підході формується громадянська свідомість, поглиблюються знання української історії та плекається вивчення державної мови, що стає основою успішної самореалізації особистості.

С. Романюк та Л. Мафтин констатують, що «новітня освітня реформа торкається й такого важливого аспекту виховання як формування української ідентичності. Реалізації цього завдання, на думку дослідниць, найкраще відповідає врахування історичного досвіду й практики скаутських організацій: Пласт, Гайди, Січ (національні, морально-етичні ідеали – Добро, Україна, Родина; оригінальні форми, методи, засоби національно-патріотичного виховання; вишкіл волі, характеру; фізичне вдосконалення, зміцнення здоров'я; перспектива самореалізації, свободи вибору діяльності; можливість отримати практичні навички виживання у природі, військова підготовка; формування кращих якостей особистості – цілеспрямованість, почуття відповідальності, самодисципліна, прагнення до вдосконалення тощо)» [4, с. 117].

О. Газізова зазначає, що «з огляду на сучасні виклики і загрози необхідною постає розробка українознавчих проєктів, спрямованих на формування та відстоювання ідеї національної єдності українства в умовах війни та післявоєнної відбудови. Компетентнісний потенціал українознавства як окремої галузі знань, так і напрямного вектора сучасного освітнього дискурсу в умовах

безпекових загроз сприяє формуванню національної ідентичності молоді з чітко визначеною громадянською позицією» [2, с. 11]

У зв'язку з чим, особливої гостроти набуває питання впровадження інноваційних методик виховання в освітній процес. Сучасні підходи, такі як проєктне навчання, «перевернутий клас», гейміфікація підвищують мотивацію та емоційну залученість, формують гнучкі навички, необхідні здобувачам для успішної самореалізації в майбутньому. В українських реаліях інновації стають інструментом зміцнення стійкості освіти, дозволяють ефективніше поєднувати дистанційні та очні формати, створюють умови для персоналізації та індивідуального підходу, сприяють вихованню активної особистості.

Одним з інноваційних методів навчання є гейміфікація. О. Саган констатує, що «новизною гейміфікації є цифровізація мотивації. Сучасне покоління живе з раннього дитинства у цифровому світі, розуміє і виконує більшість рутинних процесів через використання різноманітних гаджетів. Цифровий контент додає сучасним користувачам відчуття комп'ютерної гри. Новим є те, що за допомогою цифрового додатку або пристрою користувач отримує стійку мотивацію до діяльності, більш того, це може легко масштабуватися для залучення широкої аудиторії з низькими матеріальними витратами. Гейміфікація – це стратегія, яка використовує ігрову механіку та винагороди, щоб мотивувати користувачів виконувати завдання» [19, с. 16].

Досліджуючи гейміфікацію як тренд сучасної освіти, науковці доходять висновку, що вона «сприяє організації самостійної роботи здобувачів та полегшує перевірку знань; розвиває критичне мислення, креативність і просторову уяву; підвищує самомотивацію; дає можливість навчатися в інтерактивному середовищі, в якому здобувачі можуть тренуватися, робити помилки і виправляти їх; створює позитивну та захопливу атмосферу; збільшує рівень участі у навчальних активностях; допомагає мотивувати і залучати до навчання» [23, с. 84].

Змагальність та система винагород задіяні в навчальному процесі виховують реальні навички командної взаємодії, стратегічного планування та готовності до захисту держави. Л. Глинчук зазначає, що «гейміфікація в освіті – це впровадження ігрових елементів (бали, змагання, досягнення) у навчальний процес для підвищення мотивації та залученості здобувачів. Серйозні ігри, на відміну від традиційних, мають навчальну мету і часто імітують реальні сценарії для вирішення складних завдань, що допомагає розвивати важливі навички. Гейміфікація не обмежується лише додаванням ігрових елементів до навчання. Вона створює активне навчальне середовище, в якому здобувачі взаємодіють між собою, вирішують проблеми та застосовують свої знання на практиці [17, с. 51].

Гейміфікація є актуальною складовою національно-патріотичного виховання, оскільки дозволяє подати складні історичні наративи та державницькі цінності у зрозумілому для молоді вигляді. В умовах війни важливо уникати формалізму, тому ігрові механіки (квести, симуляції, рольові ігри) забезпечують високий рівень емоційного залучення та стимулюють критичне мислення. Такий підхід трансформує національно-патріотичне виховання з пасивного споживання інформації в активний процес формування національної ідентичності.

У процесі національно-патріотичного виховання необхідно застосовувати елементи гейміфікації козацьких традицій, до яких, на нашу думку, можна віднести:

1. *Наратив та рольові ігри.* Замість сухого викладу дат, навчально-виховний процес можна перетворити на шлях характерника або літописця. В процесі виконання завдань (опрацювання джерел, участь у дискусії) здобувачі отримують звання: джура, козак, сотник, полковник.

2. *Квести та рольові ігри.* Використання історичних контекстів для створення пошукових завдань. Онлайн- та офлайнквести, в яких підказками є

факти про козацькі звичаї. Рольові ігри під час яких здобувачі мають розв'язати конфлікти, використовуючи знання про козацький етикет та політику.

3. *Система артефактів.* Застосування у якості винагороди тематичних предметів або валюти. Віртуальні або фізичні бейджи за особливі досягнення. Колекційні картки, які містять інформацію про визначну постать або історичну пам'ятку Козацької доби. Зібравши певну кількість карток здобувач отримує бонус до фінального балу.

4. *Візуалізація прогресу.* Створення спільної інтерактивної мапи, на якій позначаються досягнення здобувачів або груп.

5. *Козацька кооперація.* Впровадження козацьких традицій взаємодії у механіку командної гри. Успіх команди залежить від індивідуального внеску кожного, команда виконує завдання вчасно – всі учасники отримують додатковий ресурс.

Отже, всебічне вивчення Козацької доби та впровадження знань про козацькі традиції у виховну практику позитивно впливають на процеси національної ідентифікації учнівської молоді, а цілісна система національно-патріотичного виховання є запорукою забезпечення суверенітету і територіальної цілісності України у довгостроковій перспективі.

Висновки. Таким чином, можна констатувати, що гейміфікація козацьких традицій у національно-патріотичному вихованні виступає потужним інструментом збереження і адаптації історичної спадщини, перетворює статичні знання про минуле на нові досвіди. Впровадження таких ігрових елементів як система ступенів, квести на орієнтування, стратегічні симуляції битв, інтерактивні дуелі тощо, дозволяє учнівській молоді не просто вивчати історію, культуру та традиції козацтва, але й ідентифікувати себе з козацьким минулим, випробовувати волю, кмітливість, фізичну витривалість. Окрім цього, гейміфікація козацьких традицій забезпечує глибоке емоційне занурення у цінності, такі як побратимство, вірність слову, здатність до самоорганізації, що

стають складовою особистої стратегії успіху здобувачів. Застосування ігрових елементів у процесі національно-патріотичного виховання робить історію живою та актуальною, сприяє формуванню національної ідентичності та готовності до захисту держави.

Список використаних джерел

1. Агалець І. О. Національно-патріотичне виховання: вектори розвитку в освітньому просторі (аналітичний огляд). *Діяльність НАПН України щодо науково-методичного забезпечення модернізації та реформування освіти: огляд*. Вид. 2022. С. 67-93. URL : <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/731384/1/Analit.oglyad.Agalets.pdf> (дата звернення: 10.04.2022).
2. Газізова О. Національно-патріотичне виховання у контексті утвердження української ідентичності в умовах війни: українознавчий контент. *Українознавство*. 2025. № 3 (96). С. 8-21. DOI: [https://doi.org/10.17721/2413-7065.3\(96\).2025.339615](https://doi.org/10.17721/2413-7065.3(96).2025.339615)
3. Петрунчак Д. В. Національно-патріотичне виховання української молоді в умовах соціокультурних перетворень. *Науковий часопис українського державного університету імені Михайла Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи*. 2024. Вип. 98. С. 82-88. DOI: <https://doi.org/10.31392/UDU-nc.series5.2024.98.17>
4. Романюк С., Мафтин Л. Національно-патріотичне виховання в умовах викликів сучасності. *Інноватика у вихованні*. 2023. № 17. С. 112-121. DOI: <https://doi.org/10.35619/iiu.v1i17.549>
5. Яланська С. П. Національно-патріотичне виховання молоді в закладах освіти України: психологічні аспекти. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Психологія*. 2024. Том 35 (74). № 4. С. 102-107. DOI: <https://doi.org/10.32782/2709-3093/2024.4/16>

6. Грищенко С. В., Ілішова О. М., Єфімов Д. В., Макогончук Н. В. Проблема національно-патріотичного виховання. *Інноваційна педагогіка*. 2022. № 44. Т. 1. С. 119-123. DOI: <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2022/44/1.24>
7. Бех І. Д. Патріотизм у духовному злеті народу: Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання» (06 квітня 2023 р.). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5 (1). С. 1-7. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5117>
8. Вишневецький О. Сучасне українське виховання: Пед. нариси. Львів : Львівське обл. пед. т-во ім. Г. Ващенка, 1996. 238 с.
9. Журба К. О. Формування національної ідентичності зростаючої особистості в умовах воєнного стану: досвід експериментальної реалізації: Наукова доповідь на методологічному семінарі НАПН України «Національно-патріотичне виховання дітей та молоді в умовах воєнного стану та повоєнного відновлення України: стратегії і завдання» (06 квітня 2023 р.). *Вісник Національної академії педагогічних наук України*. 2023. № 5 (1), С. 1-6. DOI: <https://doi.org/10.37472/v.naes.2023.5123>
10. Борисенко Н., Ворожбіт-Горбатюк В. Козацька педагогіка – характерні ознаки. *Новий колегіум*. 2020. № 2. (100).С. 40-44. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2020.2.40>
11. Вознюк Н. І. Роль українського козацтва у формуванні державності та культурної ідентичності: історична ретроспектива. *Вісник гуманітарних наук*. 2024. № 1. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.14080152>
12. Деленко М. Козацька педагогіка як вагомий інструмент упровадження українознавчих знань в освітній процес. *Українознавство*. 2021. № 1 (78). С. 76-82. DOI: [https://doi.org/10.30840/2413-7065.1\(78\).2021.225222](https://doi.org/10.30840/2413-7065.1(78).2021.225222)

13. Лозко Г. Козацька педагогіка патріотизму про лицарський гарт української молоді. *Українознавство*. 2024. № 4 (93). С. 255-266. DOI: [https://doi.org/10.17721/2413-7065.4\(93\).2024.317586](https://doi.org/10.17721/2413-7065.4(93).2024.317586)
14. Макаrchук В., Амонс М. Козацька педагогіка у професійній підготовці майбутніх учителів як ціннісна основа національно-патріотичного виховання учнівської молоді. *Психолого-педагогічні проблеми сучасної школи*. 2025. № 2 (14). С. 68-75. DOI: [https://doi.org/10.31499/2706-6258.2\(14\).2025.346769](https://doi.org/10.31499/2706-6258.2(14).2025.346769)
15. Полякова Л. Козацькі освітні традиції та використання їх елементів для виховання патріотизму в молоді. *Науковий вісник Мелітопольського державного педагогічного університету. Серія: Педагогіка*. 2025. № 2 (35). С. 119-124. DOI: <https://doi.org/10.33842/22195203-2025-35-136-119-124>
16. Баличева Л. В., Лисаков С. В., Петрова Н. О. Вплив козацьких традицій на формування державницької ідентичності України. *Вісник гуманітарних наук*. 2025. № 6. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15249232>
17. Глинчук Л. Я. Розвиток soft skills через гейміфікацію та серйозні ігри в освітньому процесі. *Комп'ютерні ігри та мультимедіа як інноваційний підхід до комунікації – 2024: матеріали IV Всеукраїнської наук.-техн. конференції молодих вчених, аспірантів і студентів*. (Одеса, 26-27 вересня 2024 р.). С. 50-53. URL : https://evnuir.vnu.edu.ua/bitstream/123456789/26225/1/soft_skills.pdf (дата звернення: 10.04.2026).
18. Касьянов Д. В. Гейміфікація в сучасних українських дослідженнях. *Scientific notes of Junior Academy of Sciences of Ukraine*. 2024. № 2 (30). С. 119-127. DOI: <https://doi.org/10.51707/2618-0529-2024-30-12>
19. Саган О. В. Гейміфікація як сучасний освітній тренд. *Збірник наукових праць «Педагогічні науки»*. 2022. № 100. С. 12-18. DOI: <https://doi.org/10.32999/ksu2413-1865/2022-100-2>
20. Тимошук Г. В. Гейміфікація освітнього процесу: сучасний погляд. *Наукові записки ЦДПУ ім. Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки*.

2024. Вип. 216. С. 328-332. DOI: <https://doi.org/10.36550/2415-7988-2024-1-216-328-332>

21. Толочко С. В., Маценко Л. М. Гейміфікація у реалізації технології єдності фізичного і військово-патріотичного виховання здобувачів освіти. *Педагогічні науки: теорія та практика*. 2025. № 2 (53). С. 165-175.

22. Харченко Н. В. Гейміфікація в освіті: використання квест-технології. *Мистецтво та освіта*. 2023. Том 110. Вип. 4. DOI: [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4\(110\)-35-42](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2023-4(110)-35-42)

23. Мошкова Н., Алексєєва Г., Горбатюк Л., Кравченко Н., Кортєз Х. І. Гейміфікація як один із трендів сучасної освіти. *Молодь і ринок*. 2024. № 4/224. С. 82-87. DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2024.300147>